

2026-05-27

Klimat-och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm
Sverige

Karolina Stenström
08-782 92 72
karolina.stenstrom@tco.se

Remissvar angående Europeiska kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956)) KN2026/00781

Tjänstemännens centralorganisation (TCO) har beretts tillfälle att inkomma med yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, IAA). TCO lämnar härmed synpunkter på de delar av förslaget som är av särskilt intresse för TCO och TCO:s medlemsförbund.

Sammanfattning av TCO:s ställningstaganden

- TCO framhåller särskilt vikten av facklig involvering och att ett tydligt arbetsmarknadsperspektiv utgör en integrerad del av förslaget.
- TCO finner att krav på unionsursprung vid offentlig upphandling och offentliga stöd bör tillämpas med försiktighet, men ser positivt på klimatkrav i form av lågt koldioxidavtryck.
- TCO vill se en rättvis grön omställning och ser generellt positivt på krav som stärker efterfrågan på produkter med lågt koldioxidavtryck.
- TCO bedömer att utgångspunkten ska vara att frihandelsavtalsländer inkluderas i definitionen av unionsursprung samt att detta kombineras med krav på efterlevnad av ILO:s kärnkonventioner.
- TCO anser att begränsningar av utländska direktinvesteringar endast bör ske i avgränsade situationer och att villkor om arbetskraftens sammansättning och sysselsättning bör analyseras vidare utifrån arbetsrättslagstiftning och kollektivavtal.
- TCO ser positivt på förslag som bidrar till att effektivisera tillståndprocesser.
- TCO avstyrker förslaget om accelerationsområden.

Facklig involvering och arbetsmarknadsperspektiv

TCO välkomnar EU-kommissionens ambition att stärka industrins konkurrenskraft och motståndskraft, skala upp industrins produktion samt bidra till EU:s klimatmål, ekonomiska säkerhet och högkvalitativa arbetstillfällen. Detta ligger i linje med behovet av att kombinera ekonomisk utveckling med klimatomställning och jobbtillväxt.

Industripolitiken ska inte enbart stärka produktion, utan även bidra till goda arbetsvillkor, högkvalitativa jobb och en fungerande omställning. Den europeiska modellen med social dialog bör vara en utgångspunkt. I enlighet med såväl europeisk som nationell lagstiftning om information, samråd och andra former av arbetstagarinflytande ska arbetstagarorganisationer därför till exempel:

- ges tillgång till relevant information
- involveras i arbete med omställnings- och investeringsplaner på företagsnivå
- inkluderas i genomförandet av åtgärder kopplade till kompetensförsörjning och omställning
- involveras i vidare analyser av villkor för utländska direktinvesteringar som rör krav på arbetskraftens sammansättning och bibehållen sysselsättning

Krav vid offentlig upphandling och offentliga stöd

Allmänna ingångar

TCO anser att utformningen av särskilda krav vid offentlig upphandling och offentliga stöd bör säkerställa tillräcklig flexibilitet för upphandlande myndigheter att väga kostnadseffektivitet, kvalitet och arbetsvillkor i sina beslut. Utformningen bör också hålla den administrativa bördan låg och inte försämra industrins konkurrenskraft.

De sektorer som föreslås omfattas av särskilda krav vid offentlig upphandling och offentliga stöd (stål, aluminium, betong, elfordon och nettonoll-teknologier som exempelvis vindkraft, solkraft, elektrolysörer, värmepumpar och CSS-relaterad utrustning) är centrala för industrins omställning och ett minskat koldioxidavtryck. Det är viktigt att det finns en flexibilitet med möjlighet att justera sektorer och kravnivåer efterhand.

TCO vill belysa att införandet av obligatoriska krav kopplat till politiska mål vid offentlig upphandling behöver analyseras vidare, särskilt med hänsyn till att dessa ska tillämpas på upphandlingar som finansieras med nationella skattemedel. Det är i sammanhanget

också viktigt att närmare analysera den föreslagna rättsliga grunden i artikel 114 FEUF, eftersom artikel 114.2 FEUF undantar bestämmelser om skatter och avgifter från harmonisering.

Krav på unionsursprung

TCO konstaterar att krav på unionsursprung vid offentlig upphandling och offentliga stöd innebär ett skifte i EU:s traditionellt öppna handelspolitik. TCO anser att sådana krav bör tillämpas med försiktighet. Givet det geopolitiska läget och de utmaningar som EU-kommissionen beskriver kan kraven vara motiverade, men de bör vara proportionerliga och utvärderas löpande.

TCO anser att utgångspunkten bör vara att länder som EU har frihandelsavtal med bör inkluderas i definitionen av unionsursprung, samt att detta kombineras med krav på efterlevnad av ILO:s kärnkonventioner. Det är dock viktigt att definitionen av frihandelsavtalsländer är tydlig och enkel att tillämpa så att det inte uppstår skillnader i tillämpningen mellan EU:s medlemsstater.

EU och Sverige är beroende av en väl fungerande gränsöverskridande handel och tillgång till marknader i länder utanför EU. Det är centralt för att värna EU:s handelsrelationer, säkerställa företagens tillgång till globala värdekedjor och skapa incitament för nya handelsavtal.

En mer restriktiv modell riskerar att skada europeisk konkurrenskraft, begränsa tillgången till teknik och insatsvaror samt utlösa handelspolitiska motåtgärder.

Det är viktigt att denna typ av åtgärder inte utvecklas till ett generellt instrument för att införa krav på unionsursprung i offentlig upphandling.

Klimatkrav

TCO ser positivt på klimatkrav i form av lågt koldioxidavtryck vid offentlig upphandling och offentliga stöd. Det är härmed viktigt att utsläppshandelssystemen (ETS)- och gränsjusteringsmekanismen för koldioxid (CBAM)-systemen upprätthålls i sina nuvarande respektive utformningar, samt att ETS2 införs så som det är tänkt. En ensidig tillämpning av kravet på unionsursprung riskerar annars att gynna produktion med högre utsläpp.

TCO vill se en rättvis grön omställning. Med det menar TCO att utsläppen ska minska i den takt som krävs, samtidigt som alla ska kunna känna sig trygga i omställningen oavsett arbetsplats eller bostadsort. För fackföreningsrörelsen är samverkan och dialog på arbetsplatserna centralt i detta arbete. Det handlar också om att de som drabbas hårdast av klimatförändringarnas konsekvenser får stöd och kompensation. Rättvis omställning är en förutsättning såväl som en möjlighet för den gröna omställningen, ett sätt att forma och styra politiken så att den blir långsiktigt hållbar och brett accepterad. Att

vara ledande i omställningen ser TCO som en konkurrensfördel som ökar möjligheterna för EU att ta del av gröna investeringar och bli ett nav för ny kunskap, forskning och jobb med schyssta villkor.

Utländska direktinvesteringar

TCO anser att krav på begränsningar och villkor för utländska direktinvesteringar bör utformas med hänsyn till EU:s attraktionskraft för investeringar. Det är viktigt att investeringsviljan i EU inte minskar. Reglering bör endast ske i avgränsade situationer, exempelvis om det bedöms nödvändigt av geopolitiska skäl. Motkrav i form av kompetensinsatser, tekniköverföring, samarbete med europeiska leverantörskedjor och forsknings- och utvecklingsinvesteringar kan vara motiverat i dessa situationer.

TCO anser att förslaget om villkor för utländska direktinvesteringar som rör krav på arbetskraftens sammansättning och bibehållen sysselsättning bör analyseras vidare utifrån befintlig arbetsrättslagstiftning och kollektivavtal.

Tillståndprocesser

TCO ser positivt på effektivisering av tillståndprocesser. Dessa bör vara så generella som möjligt. TCO ser ett behov av snabba, effektiva och enklare tillståndprocesser inom samtliga sektorer. Denna ansats bör kombineras med fortsatt höga miljökrav och hänsyn till människor och verksamheter som berörs, inte minst när det gäller ursprungsfolk.

Accelerationsområden

TCO instämmer i den tveksamhet som regeringen uttrycker i sitt fakta-PM kring förslaget om accelerationsområden. I stället för att främja vissa geografiska områden anser TCO att fokus borde ligga på att skapa goda generella förutsättningar för industriutveckling och investeringar, såsom effektiva tillståndprocesser, investeringar i energi-, digital och transportinfrastruktur, forskning- och innovationssatsningar och god kompetensförsörjning. Här har den nationella politiken ett stort ansvar.

Therese Svanström
Ordförande

Karolina Stenström
Internationell sekreterare